

Filarmonica „Banatul” Timișoara

Primăria Municipiului Timișoara

Consiliul Local al Municipiului Timișoara

Bulevardul C.D. Loga nr.2

Telefon: +40 256/492.521

RO – 300022 TIMIȘOARA

Fax: +40 256/495.012

E-mail: office@filarmonicabanatul.ro

Pagina web: www.filarmonicabanatul.ro

Către

PRIMĂRIA MUNICIPIULUI TIMIȘOARA

În atenția: Direcției Relații Comunitare – Compartimentul Minorități și Relații Interetnice
(compartiment coordonator al elaborării și monitorizării strategiei)

Referitor: Punct de vedere instituțional formulat în cadrul consultării publice privind proiectul „Strategia pentru prezervarea și promovarea multi- și interculturalității Timișoarei 2026–2030”.

Stimate domnule Primar,

Filarmonica „Banatul” Timișoara, în calitate de instituție publică de cultură a municipiului, subordonată Consiliului Local, formulează prezentul punct de vedere instituțional în cadrul procesului de consultare publică asupra proiectului de strategie menționat, în temeiul *Legii nr. 52/2003 privind transparența decizională în administrația publică*, republicată.

Salutăm inițiativa elaborării acestei strategii și subscriem viziunii, valorilor și principiilor pe care le afirmă, precum și obiectivului de a transforma diversitatea etnoculturală a Timișoarei într-o resursă vie de coeziune, inovare și afirmare europeană. Apreciem în mod deosebit caracterul participativ al procesului de elaborare și ancorarea documentului în cadrul de referință al Consiliului Europei. În spiritul acestei deschideri, transmitem un set de observații și propuneri menite să consolideze documentul, izvorâte din specificul instituției noastre și, prin ea, al artei muzicale.

Observație de principiu

Constatăm că, în ansamblul celor 59 de pagini ale proiectului, componenta muzicală și instituțiile muzicale nu sunt reflectate: termeni precum *muzică, filarmonică, concert, orchestră* sau *cor* nu apar în text, în timp ce teatrul este menționat recurent, iar Teatrul Maghiar de Stat și Teatrul German de Stat sunt nominalizate explicit ca instituții și responsabili în planul de măsuri. Filarmonica „Banatul” – instituție publică de cultură a aceleiași municipalități – nu figurează în lista partenerilor și a responsabililor niciunei măsuri.

Semnalăm acest aspect întrucât, dintre toate formele de artă, muzica este cea mai profund interculturală tocmai pentru că **transcende bariera lingvistică** – vulnerabilitatea centrală identificată chiar de strategie (asimilarea lingvistică, reținerea tinerilor față de limbile minoritare). O strategie care își propune, ca obiectiv distinct (OS1.2), „încurajarea relațiilor

interculturale pozitive” poate valorifica în mod firesc arta care produce astfel de interacțiuni fără precondiția unei limbi comune. Menționăm, în acest sens, și disponibilitatea instituției noastre, demonstrată prin programe precum „Rezonanțe fără bariere”, de a dezvolta oferte culturale cu vocație incluzivă și comunitară.

Observații și propuneri punctuale

1. Nominalizarea expresă a Filarmonicii „Banatul” printre instituțiile-partener

Trimitere la document: Plan de măsuri – coloanele „Responsabilități” (măsurile 1.2.2, 2.1.1, 2.1.2, 3.1.2, 3.2.1).

Observație. Filarmonica nu este inclusă în lista responsabililor și partenerilor niciunei măsuri, deși este o instituție publică de cultură a municipiului, cu potențial direct de contribuție la obiectivele strategiei. Absența nominalizării creează riscul practic ca instituția să nu fie invitată la mecanismele de coordonare și să rămână în afara liniilor de finanțare dedicate.

Propunere. Completarea coloanelor de „Responsabilități” ale măsurilor indicate cu Filarmonica „Banatul”, alături de teatrele minoritare, Casa de Cultură a Municipiului Timișoara și Centrul de Proiecte.

2. Recunoașterea patrimoniului muzical ca patrimoniu imaterial viu

Trimitere la document: Secțiunea privind patrimoniul (punctele tari) și măsura 1.1.3.

Observație. Documentul tratează patrimoniul preponderent în dimensiunea materială (muzeu, monumente, clădiri), iar la nivel imaterial reține îndeosebi tradițiile și gastronomia. Patrimoniul muzical al comunităților Banatului – componistic, cameral, coral și de tradiție populară (german, maghiar, sârb, evreiesc - inclusiv tradiția klezmer, rom, bulgar, ceh, ucrainean) – rămâne nevalorificat, deși constituie o formă de patrimoniu viu, participativ.

Propunere. Includerea explicită, în secțiunea despre patrimoniu și în descrierea măsurii 1.1.3, a patrimoniului muzical al comunităților ca dimensiune distinctă, valorificabilă prin repertoriu simfonic, cameral și coral și prin arhiva digitală prevăzută la măsura 1.1.1.

3. O componentă dedicată creației și co-creației muzicale interculturale

Trimitere la document: Viziune / misiune și Direcția strategică 1.

Observație. Strategia afirmă deschiderea Timișoarei spre creativitate și inovație ca element constitutiv al „spiritului Timișoarei”, fără a o operaționaliza printr-o măsură concretă de creație contemporană. Comisionarea de lucrări muzicale noi care integrează teme și motive din mai multe tradiții comunitare, prezentate în primă audiție, ar reprezenta o întruchipare concretă a viziunii – nu doar conservare de patrimoniu, ci creație vie.

Propunere. Introducerea, în cadrul Direcției 1, a unei activități privind comisionarea și prezentarea în primă audiție de lucrări muzicale cu caracter intercultural, realizabilă prin Filarmonica „Banatul” în parteneriat cu compozitori și cu organizațiile comunităților.

4. Contribuția la educația și sensibilizarea interculturală

Trimitere la document: Măsurile 1.2.1 și 2.1.2.

Observație. Programele de educație și sensibilizare interculturală sunt concepute preponderent în registru școlar și non-formal, fără a valorifica potențialul concertelor educative. Muzica reprezintă un canal cu barieră de acces redusă pentru tineri – exact segmentul pe care strategia îl semnalează ca greu de atras și mai atașat culturii globale decât celei locale.

Propunere. Menționarea, la măsurile 1.2.1 și 2.1.2, a concertelor-lecție și a programelor educaționale construite în jurul tradițiilor muzicale ale comunităților locale, ca modalități de implementare, cu implicarea Filarmonicii.

5. Filarmonica „Banatul” ca vector al vizibilității internaționale și al ofertei turistice

Trimitere la document: Măsurile 3.1.1, 3.1.2, 3.2.1 și 3.2.2.

Observație. Turneele, coproducțiile și programele cu artiști invitați ale Filarmonicii constituie un instrument direct de afirmare internațională a Timișoarei interculturale, neexploatat în forma actuală a direcției a treia.

Propunere. Includerea Filarmonicii ca partener în măsurile direcției a treia, cu referire la programe comune cu ansambluri din orașele înfrățite și din rețeaua Orașelor Interculturale (Lublin, Porto, Karlsruhe, Palermo, Graz) și la conturarea unui „sezon intercultural” ca produs de identitate urbană și de atracție turistică.

6. Realism bugetar și eligibilitatea instituțiilor publice de cultură

Trimitere la document: Secțiunea „Estimarea impactului bugetar”.

Observație. Afirmția potrivit căreia majoritatea măsurilor pot fi realizate în cadrul bugetar existent subestimează costurile incrementale reale ale unei programări interculturale de nivel profesionist (soliști și ansambluri invitate, repetiții suplimentare, drepturi de autor, comenzi de lucrări). De asemenea, considerăm necesar identificarea/propunerea de linii de finanțare care să permită și accesul unei instituții subordonate nu doar organizații neguvernamentale sau nesubordonate municipalității.

Propunere. Recunoașterea explicită a costurilor incrementale ale componentei de spectacol muzical și prevederea unei linii bugetare dedicate.

7. Includerea în mecanismele de coordonare și guvernare interculturală

Trimitere la document: Măsurile 1.2.2 (platforma comună de evenimente) și 2.2.2 (Consiliul Consultativ al Minorităților).

Observație. Strategia prevede, pentru teatrele în limbile minorităților, mecanisme de consultare, participare și transparență față de comunități. Prin analogie, o coordonare a programării Filarmonicii cu zilele culturale ale comunităților ar preveni suprapunerile și ar favoriza sinergiile.

Propunere. Includerea Filarmonicii „Banatul” în platforma comună de planificare și promovare a evenimentelor (măsura 1.2.2) și prevederea unui canal definit de dialog cu Consiliul Consultativ al Minorităților în privința programării interculturale.

8. Un indicator dedicat componentei muzicale și de arte ale spectacolului

Trimitere la document: Secțiunea „Indicatori de monitorizare și evaluare”.

Observație. Setul de indicatori este aproape exclusiv cantitativ și nu surprinde componenta muzicală și de arte ale spectacolului, ceea ce ar lăsa fără temei de raportare contribuțiile de acest tip.

Propunere. Adăugarea unui indicator privind programele muzicale și de arte ale spectacolului cu caracter intercultural (număr de concerte tematice, coproducții inter-comunitare, prime audiții), completat, unde este posibil, cu un indicator calitativ de impact.

Ne exprimăm întreaga disponibilitate de a contribui, cu resursele artistice și instituționale de care dispunem, la implementarea măsurilor strategiei și solicităm respectuos ca observațiile de mai sus să fie analizate și, în măsura în care sunt însușite, reflectate în forma finală a documentului, precum și consemnate în sinteza consultării publice, potrivit *Legii nr. 52/2003*.

Vă mulțumim pentru deschiderea și disponibilitatea de dialog.

Cu deosebită considerație,

Director adjunct artistic,
Simion Daniel Mihail